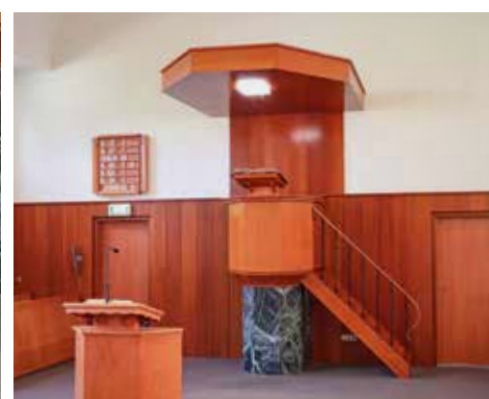

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Kortgene

14/11/2019
jaargang 98

nr **07**

Eén van Gods kinderen uit de gemeente van Kortgene is Janna van Gilst-Verburg. Als ds. M. Blok sr. haar eens naar haar bekering vraagt, krijgt hij een verrassend antwoord: 'Toen ik nog een gezin had, stond er een groot kabinet in de kamer. De bovenduren deed ik gerust open als er mensen waren, alles lag glad en gestreken. Dat was het beeld van mijn eertijds. Alles was in orde en in mijn schatting kon de hemel mij niet ontgaan. Maar nu waren

er drie laden in dat kabinet; de onderste lade deed ik niet open als er mensen bij waren, want daar schaamde ik mij voor. Die gebruikte ik als rommellade. Maar weet u wat God nu heeft gedaan? Hij heeft die rommellade opengetrokken en toen is naar voren gekomen wat er in mijn hart leefde. Toen is de farizeeër een tollenaar voor God geworden en heb ik het tollenaarsgebed leren bidden: O God, wees mij zondaar genadig'.

Opgaan en afgaan

De Zaligmaker heeft in Lukas 18 twee gelijkenissen als een tweeling aan elkaar verbonden.

Twee mensen gingen op in den tempel om te bidden, de een was een Farizeër, en de ander een tollenaar. (...)

Lukas 18:10-14

In de eerste gelijkenis benadrukt Hij de noodzaak om te volharden in het gebed. Zo zal God zeker verhoren. In de tweede gelijkenis spreekt Hij bijzonder over de innerlijke gestalte van de bidder. Óf wij zijn in Adam niet anders dan zelfbedoelers tot in de heiligste verrichtingen. Dan vertrouwen we met de farizeër op eigen gerechtigheid. Óf we zijn door de Heilige Geest zo arm aan alle eigen gerechtigheid dat we alleen in de gerechtigheid van Christus voor God kunnen bestaan. Onderzoek of de farizeër of de tollenaar in u woont. Of zoekt u een derde soort?

Beiden gaan op. Want de tempel was op Sion, boven de stad verheven. Zo woont de Heere in het verhevende. In alle heilige verrichtingen moeten we door de Heilige Geest daar telkens indrukken van ontvangen. Anders is ons bidden even koud en indrukloos als bij de farizeër. Ook bij ontvangen genade. Overdenk eens wat u in uw hart meeneemt als u opgaat in de binnenkamer en in Gods huis. Zonder Gods Geest is er alles te vinden, behalve een oprechte zucht uit een vernederd hart. Want de val heeft geen levende zucht overgelaten.

De farizeër was overtuigd van zijn gerechtigheid voor God. Maar hij verraadt niet de minste kennis van God te bezitten. Gods deugden hebben hem nooit vernederd. De wet die ten leven was, heeft hij stipt onderhouden, maar is hem nooit ten dode geworden.

Noch de daad, noch de gruwel van zijn bestaan, zijn hem ooit tot smart en schuld geworden. Zo blijkt hij geen enkele zelfkennis te bezitten.

Ver staat hij boven anderen. Wel het meest boven de verachtelijke tollenaar die hem niet ontgaan is. Zijn vasten op maandag en donderdag is een zelfopgelegde last, geen lust. Want het ware vasten

van de in zichzelf verloren ziel is hem geheel vreemd. Met het stuk van ellende en ontdekking aan zijn verloren staat weet hij geen raad. Hij gaat altijd op, maar komt nooit uit de diepte. Daarom is de farizeër, toen en nu, ook vreemd aan de kennis van een Middelaar en Verlosser, naar Wie het altaar vlak voor hem heenwees. Hij voldeet zelf.

Zo is ieder godsdienstig mens voldaan. Hij gaat rustig op, zonder enige nood om met God verzoend te worden. Ik dank u. God zal ook wel voldaan zijn. Dat gelooft hij. Helaas met een bedrieglijk geloof wat geen oorsprong uit de Heilige Geest heeft. Wat dunkt u, durft u het met de farizeër voor de eeuwigheid te wagen? Wat ontbreekt toch in zo'n opgaan? Wat mist zo'n bidder? Nooit is de liefde Gods in zijn hart uitgestort. Van nature is ons opgaan vol zelfliefde.

Trekking van de liefde

Hoe anders is dit bij de tollenaar. Hij gaat ook op. Hoe? Ondanks alle veroordeling van de wet, van de satan, en van zijn eigen geweten gaat hij op. Want de trekking van de liefde is sterker dan alle veroordeling. Wonderlijk! Zichzelf kan hij niet verklaren. Van verre staat hij. Hij kan niet geloven dat er één verder van God verwijderd is. Hoever? Gelijk het westen van het oosten verwijderd is. Bij de geheiligde Godskennis die leert dat God de zonde niet ongestraft kan laten, heeft hij ook zelfkennis. Wat is er over van zijn veelbelovend leven als tollenaar? Rijk worden en nu de schuld in eeuwigheid niet kunnen voldoen. Hij is opgegaan met alles wat tegen hem getuigt. De wet heeft hem een onrechtvaardige gemaakt die aan alle geboden schuldig is en onder het vonnis van de wet ligt. Dat is opgaan als een vermoeide en belaste. Toch doet de liefde vluchten tot God. Voor zo'n albederver is er geen betere plaats op de wereld. Op zijn borst slaande, wijst hij God op de bron van alle ongerechtigheid.

Maar er is meer. Veel meer. Ja alles. Want waar ziet de tollenaar op? Op genade, dat is het enige wat hem verlost. Waarin ligt die genade? In de gerechtigheid van de Middelaar Die op het altaar wordt voorgesteld. Hier schreeuwt de zichzelf veroor-

ds. C.A. van Dieren,
Rijssen

In dit nummer

4 **Commentaar:**
Actievoeren

10 **Lezen en laten lezen** [1]

24 **Meer staan op zaken**
als op orde

- 2 Opgaan en afgaan
- 3 Het zien op Jezus in Zijn leven [45]
- 5 De hoofdredacteur [2]
- 6 De Heilige Doop [2]
- 7 Al deze woorden [45]
- 8 Calvijn over de rechtvaardiging [3]
- 9 Momenten in de Christenreis [10]
- 11 De stem van de ouders
- 12 Generale Synode [7]
- 13 Er is hulp nodig, maar waar vind ik die?
- 14 Boekennieuws
- 15 Kerknieuws
- 16 Berichten
- 17 Kerkdiensten
- 23 Jeugdrubriek

Het zien op Jezus in Zijn leven [45]

delende en God rechtvaardigende zondaar om de toepassing van Christus en Zijn bloedgerechtigheid. Van Hem Die kwam om de wet uit liefde tot God en tot een tollenaarsvolk lijdelijk en dadelijk te vol-doen. In het opgaan van de tollenaar gaat het alleen om genade, dat is om Christus' gerechtigheid uit genade geschonken. Gelukkig opgaan wanneer het geloofsoog gevestigd wordt op de allesverzoenende en reinigende bloedgerechtigheid van Christus.

Volmaakte gerechtigheid

'Ik zeg u!' Wie spreekt deze woorden? Niet de mensen, wat zou het de tollenaar troosten? Niet de farizeeër, die sprak zichzelf vrij. Niet de tollenaar zelf, die kon zichzelf alleen maar veroordelen. Nee, het is het onbedrieglijk oordeel van Christus. Daar gaat het alle oprechten van hart om. God rechtvaardigt hier de goddeloze. Hij spreekt de tollenaar vrij van schuld en straf. Hij rekent hem de volmaakte gerechtigheid van Christus toe. Uit genade. Daarmee gaat hij af.

Zo heeft de tollenaar gekerkt. Dat is kerken in de volle zin van het woord. Hij gaat af als een ander mens. Ja, hij is eens Anderen geworden. Naar zijn huis, waar hij als een verlorene van kamer in kamer vluchtte. Waar hem alles had toegeroepen: voor eeuwig verloren. Nu komt hij af, hij komt thuis. Hoe? Komt luistert toe en ik zal u vertellen wat God aan mijn ziel gedaan heeft. Hij komt af, want hij moet ook het leven weer in. Nee, hij kan niet leven uit zijn rechtvaardiging, maar wel uit Christus Die hem geschonken is. Meer dan die.

Had de farizeeër er ook wat van? Ging hij ook met iets van die troost naar huis? Hij had er niets van. Hij ging af, bevestigd in zijn zelfbedrog. Verder verhard. Aangrijpend, vindt u niet? Zo is het opgaan naar Gods huis tweërlei. Niet meer, Jezus leert geen derde mogelijkheid. Zoals we opgaan, gaan we ook af. Hetzij als farizeeër, hetzij als tollenaar.

Straks gaan beiden naar hun eeuwig huis. Dat is voor de farizeeër een eeuwig afgaan. Ga weg van mij, gij die de ongerechtigheid werkt. Dan zonder gerechtigheid. Dat is voor de tollenaar een eeuwig opgaan. Kom in gij gezegende Mijsns Vaders. Is het voor u dan opgaan of afgaan?

Isaac Ambrosius

HOOFDSTUK 5

3. Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht

3) De eeuwig geprezen heilige Persoon van Christus is bovenal begeerlijk: 'Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend (...) en al wat aan Hem is, is gans begeerlijk' (Hoogl. 5:10,16).

Indien Christus' werken begeerlijk zijn, wat moet Hij Zelf dan zijn? Indien de versnipperingen van Zijn brood al zo zoet zijn, wat moet dan het grote Brood, Christus Zelf, zijn? Christus is zeer wonderlijk in Zijn werken, maar bovenal is Zijn Persoon zeer wonderlijk. Geen schepsel ter wereld vertoont God zodanig als de Persoon van Jezus Christus: Hij is het uitgedrukte Beeld der zelfstandigheid Zijns Vaders (Hebr. 1:3). Hij is Die gelijk, Die alleszins zonder gelijkenis is. En hierom is het dat Christus genoemd wordt de Bannerdrager boven tienduizend (Hoogl. 5:10). Alle uitnemendheden zijn in Christus bijeenvergaderd, gelijk de stralen van de zon.

Kom, bedroefde harten! Uw ogen gaan vroeg en laat door de wereld om vertroosting en gelukzaligheid te vinden. Gij zijt begerig naar wereldse eer, naar vermaak en voordeel. Sla uw ogen achterwaarts en zie hemel en aarde ineen. Zie zo gij wilt op al hetgeen uw ruime gedachten kunnen bedenken, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomstige. Of zo gij kunt, gij moogt u nog verscheidene andere dingen inbeelden. Zie dat alles op een oneindige wijze meer blinken in de Persoon van de Heere Jezus Christus. Het is geen wonder dat de heiligen Hem aanbidden; het is geen wonder dat de engelen over Hem verbaasd staan; het is geen wonder dat alle schepselen al hun heerlijkheid voor Hem bedekken!

Och, wat betekenen toch alle wereldse dingen vergeleken bij Jezus Christus? Paulus vergelijkt al die dingen met dit ene: 'Ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus' (Filipp. 3:8).

Kom dan, en strek uw begeerten uit naar Hem. Hijg, o mijn ziel, naar de genietingen van deze Christus, werp enige Goddelijke zuchtigen naar de hemel! Och, dat deze Christus de mijne was! Och, dat Christus' werken en Zijn Persoon de mijne waren! Och, dat al wat Hij gezegd, al wat Hij gedaan heeft en al wat Hij is van het hoofd tot de voeten het mijne was!

Dat ik de zilveren vleugels van een duif had, dat ik in al mijn gebreken mocht vliegen in het hart van deze Christus! Och, dat ik tot Zijn Persoon de toegang mocht hebben! Of, zo dat niet mocht zijn, dat ik dan slechts de zoom Zijns kleeds mocht aanraken! Zo ik aan Zijn tafel niet mag zitten, och, dat ik maar de kruimkens mocht oprapen!

Wel kom, Heere Jezus, kom, kom haastelijk!

(wordt vervolgd)

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

Actievoeren

Stikstof en PFAS, woorden die zich de laatste weken in een grote belangstelling mogen verheugen. De landbouw wordt ervan verdacht het grootste aandeel te hebben in de uitstoot van stikstof. De boeren protesteren massaal. PFAS, een groep niet afbreekbare stoffen in de grond, verhinderen dat bouw- en grondverzetbedrijven hun werk kunnen doen. Ook zij protesteren.

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

Op 1 oktober stond het Malieveld vol met tractoren en andere landbouwmachines. Daarna volgden acties op provinciaal, maar ook op landelijk niveau. Woensdag 30 oktober was het de beurt aan de bouwsector om te protesteren. Hoewel de acties leidden tot een verkeerschaos op de Nederlandse wegen, kunnen de acties rekenen op brede steun van de Nederlandse bevolking. Daarbij moet wel aangetekend worden dat door een aantal gewelddadige incidenten die steun snel vermindert. Naarmate de acties steeds fellere vormen gaan aannemen, zal dat een negatieve invloed hebben op de mate van sympathie voor de acties. Is dat misschien de bedoeling van het logo van Farmers Defence Force: een blauw wapenschild met daarop twee gele hooivorken, om de deur te openen voor steeds radicalere acties?

Schandpaal

Terecht zijn de boeren en de bouwers ontevreden. Het is met name de landbouwsector die de laatste jaren al heel veel heeft gedaan om de uitstoot van stikstof te beperken. En als dan een Tweede Kammerlid van D'66 de boeren aan de schandpaal nagelt en oproept tot een halvering

van de veestapel, dan is het te begrijpen dat de boeren in opstand komen. Dat geldt ook voor de bouwsector. Net opgekrabbeld uit de crisis, dreigen er nu faillissementen en massale ontslagen, omdat als gevolg van het stikstofbeleid en de PFAS vele bouwprojecten stilliggen. Terwijl de bouwsector wordt gestimuleerd om de achterstand in de woningbouw zo snel mogelijk in te lopen, stagneert de vergunningverlening.

Gerechtvaardigd

Begrip hebben voor de boeren en de bouwers is nog wat anders dan achter de acties staan. Christenen moeten toch volgens Romeinen 13 de overheid gehoorzaam zijn? Nu is actievoeren van een andere orde dan staken. Als werknemers staken, wordt het werk neergelegd. Men verzet zich dan tegen de werkgever, die met gezag bekleed is. Staken is alleen geoorloofd als doorwerken zonde is tegen God.

Het actievoeren van de afgelopen weken was geen actie van werknemers tegenover werkgevers, maar van zelfstandigen en bedrijven tegenover de overheid om een op zichzelf gerechtvaardigd belang. Hoewel niet iedereen eraan meedoet en

er ook mensen zijn die oprecht van mening zijn dat het een christen sowieso niet past actie te voeren, is er denk ik niemand die een massaal protest tegen de verruiming van abortus als antichristelijk zal duiden.

Waardige wijze

Kennelijk is de bereidheid onder de reformatorische gezindte om actie te voeren groter dan in het verleden. Ondanks het vijfde gebod, waarvan de Heidelbergse zegt: 'allen die over mij gesteld zijn, alle eer, liefde en trouw bewijze...' Sluit dat alle actievoeren tegen de overheid uit? Ook als het water bij een bepaalde beroepsgroep tot aan de lippen staat? Een christen mag de overheid oproepen om een rechtvaardig beleid te voeren. Als dat samen met anderen gebeurt en bedoeld is als het afgeven van een signaal, blijft dat binnen de grenzen van het vijfde gebod.

Proportioneel

De acties van de boeren en de bouwers hebben weliswaar niet betrekking op ethische onderwerpen, maar het was wel gerechtvaardigd om op een waardige wijze aandacht te vragen voor hun belangen. Vooral op een waardige wijze. Ondanks alle goede bedoelingen van de organisatoren, is het bij dergelijke massale acties nauwelijks te voorkomen dat radicale elementen de acties onwaardig maken. Een deel van de tractoren die in Den Haag rondreed, was uitgerust met stormrammen. Dranghekken werden omvergereden. In Groningen bestormden boeren het provinciehuis. Ook tijdens het bouwprotest werden 26 mensen aangehouden voor onder meer openlijke geweldpleging. Deze zaken zijn elke actie onwaardig. Ook dreigementen, onder andere om Schiphol plat te leggen, zijn dermate buiten proporties dat die op geen enkele wijze goed te praten zijn, maar scherp moeten worden veroordeeld. De revolutiegeest kan zo spoedig zijn vernietigend werk doen.

In het maatschappelijk verkeer is de eerstaangewezen methode om conflicten op te lossen, dan wel te voorkomen: het overleg. Het spreken met elkaar en daarbij opkomen voor gerechtvaardigde belangen, of die nu ethisch of economisch van aard zijn, is beter dan acties die met geweld gepaard gaan. Helaas hebben harde acties met geweld vaak meer effect dan overleg. Voor een christen is er nog een betere weg. Dat is de weg van het gebed. Op de knieën. Ook voor de overheid.

'Hij was een onvermoeid strijder'

De Saambinder verscheen vanaf november 1919. De eerste tijd schreef ds. G.H. Kersten, een van de twee hoofdredacteurs, steeds de meditatie. Later leverde hij ook andere bijdragen.

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Een aantal vaste scribenten bracht vanaf het begin variatie in het blad. Het waren de predikanten H. Kieviet, R. Kok, J. Overduin jr., G. van Reenen en A. Verhagen en de onderwijzers C. Hage en P.J. Lamoré (beiden in Borssele) en Tj. Molenaar (Veenendaal). Vanaf 1921 nam het aantal medewerkers echter snel af. De rubriek 'Voor kinderen', verzorgd door de meesters Hage en Molenaar, werd al na twee jaar beëindigd. Ds. Kieviet en ds. Kok zouden vragen beantwoorden, maar in de praktijk deed ds. Kok het alleen. Ds. Verhagen verzorgde de 'Varia' en ds. Overduin probeerde de kerkniewsrubriek te vullen, hoewel hij klaagde dat er weinig kopij werd ingestuurd. Later namen de hoofdredacteurs sommige van deze rubrieken zelf voor hun rekening.

Leerstellige leiding

Ds. Kersten schreef tal van dogmatische artikelen. Hij wilde iets doorgeven van de grote kennis die hij zich door zelfstudie had eigengemaakt. Daarbij trok hij heldere lijnen. 'Niet wat wij aannemen willen; zeggen te gelooven; maar wat God in ons werkt, beslist. Hoe is te vreezen dat velen in onze dagen hunne en anderer ziele misleiden wijl zij aannemen een Jezus der Schriften zonder kennis te dragen van het wederbarend werk des Geestes – een historisch geloof schiet te kort, voor de inlijving in den waren wijnstok - het werk Gods gaat vooraf; het geloovig aannemen volgt op de Godsdaad.'

Lange series waren in de kerkelijke pers gebruikelijk in die tijd. Stevige polemieken was dat ook. Ds. Kersten wond er geen

Ds. G.H. Kersten in 1922.

doekjes om als hij zorgwekkende ontwikkelingen signaleerde of als er kerkrechtelijk iets mis ging in de gemeenten. Reeds in zijn eerste meditatie laakte hij de voorwerpelijke prediking in zijn dagen, 'waarin we de klacht van Comrie wel herhalen moeten 'dat men veelal een praktijk leert, strijdig met den weg des Evangeliums'. Het bevindelijk ervaren van Gods volk wordt op den achtergrond gedrongen; wat erger is: voorgesteld als afdwalen van den rechten weg, als mysticisme.'

Stellingname

Het kon kennelijk ook lijden dat ds. Ker-

sten kanttekeningen bij publicaties uit eigen kring plaatste. Over ds. G. van Reenen: 'Ik beken eerlijk, niet steeds ga ik met z'n verklaringen mee'. Om de prekenbundel vervolgens wel hartelijk aan te bevelen: 'Zijn wijze van tekstbehandelen, z'n eenvoudig verstaanbaar uitleggen, trekt velen, maar meer nog de inhoud, die is naar het hart van Jeruzalem'.

Over de 19-eeuwse predikant ds. C. van den Oever noteerde ds. Kersten: 'Soms doet hij rare vergelijkingen en hij vergeestelijkt ook nogal'.

En zie eens wat hij in de rubriek Leestafel in september 1921 meldde: 'Bij Bredee te Rotterdam verscheen 'de onvergeeflijke zonde' door L. de Waal; met een woord vooraf van diens schoonvader Ds. D.C. Overduin. 'k Zal 't bij die aankondiging laten, aanbevelen van deze uitgave is mij niet mogelijk. Dan las ik met meer genoegen 't Vijfde Drietal Leerredenen van wijlen Ds. A. Janse, uitgegeven bij v.d. Peyl te Ierseke. Al neem ik niet gaarne alle uitdrukkingen voor m'n rekening, deze preken zullen ons volk welkom zijn en van velen gaarne gelezen worden.

Ook de lezing van Ds. G. Wisse te Arnhem tegen de Roomsche processies beveel ik ten zeerste aan. Ik ben geen papen-hater, maar evenmin papen-bonder, in mijne ziel gloeit een haat tegen den afgodendienst van Rome'.

Stremming

Na een verbod door de Duitsers moest de uitgave van De Saambinder op 22 januari 1942 worden gestaakt. Dat viel ds. Kersten zwaar: 'De Heere geve ons Hem te zwijgen; buiten Zijn raad en voorzienigheid is ook dit besluit niet gevallen. Hij gebiede over het geschrevene een verbeurden zegen'.

Na meerdere pogingen kreeg de predikant van Rotterdam-Centrum wel toestemming een mededelingenblaadje uit te brengen. Het verscheen van februari 1943 tot augustus 1944. Toen was ook dat voorbij. Op Kerstens grafsteen kwam later te staan: 'Hij was een onvermoeid strijder voor de oude beproefde waarheid op alle terreinen des levens'. Lichamelijk raakte hij echter wel vermoeid. Hij was vroeg oud. Zijn gezondheid kreeg een knak, en direct na de oorlog droeg hij een deel van zijn taken over. Dr. Steenblok werd in 1943 docent en in 1945 hoofdredacteur. Dat een nieuwkomer in het kerkverband zo snel een grote plaats kreeg, wekte echter weerstand.

(wordt vervolgd)

De slagader

Er is een 'slagader' in ons doopformulier. Nadat er drie voorbeelden zijn gegeven als bewijzen voor het Bijbelse van de kinderdoop, wordt daaruit een conclusie getrokken: '...Dewijl dan nu de Doop in de plaats van de besnijdenis gekomen is...'

moet dat dan? Want ik heb niet eens kinderen. Dat is dus totaal onmogelijk. Nu, dat weet de Heere wel. Voor huidige ouders zijn de onmogelijkheden bepaald niet minder. Van allerlei soort: 'Heere, als ik op mezelf zie, op de tijd zie, hoe moet dat ooit? Maar dan toch: Ik ben uw God en... uws zaads God...! Ik zet geen punt als de ouden er niet meer zijn. Ik zal vrijmachtig tonen dat Ik HEERE ben, de Verbondsgod in de geslachten.

- b. Zo was dit ook het geval bij Petrus tijdens zijn pinksterpreek (Hand. 2: 39). Daar staan verslagen mensen, die heel wat zonden en zorgen meedroegen. Wat hadden ze thuis - soms heel ver weg - achtergelaten! Daar in al die landen rond de Middellandse Zee. Midden in het pure heidendom. Wat moet er toch van hun gezin terecht komen? Dan zegt de God van Abraham bij monde van Petrus precies hetzelfde: God belooft hetzelfde genadewerk in Christus Jezus te kunnen en zullen verrichten in de jonge(re) generatie. Hoe ver ook weggedreven, hoe diep ook weggezonden. Zo velen als Hij er krachtig roepen zal door Zijn Woord en Geest.

Zoals de Heere nu tot Abraham wilde spreken doet Hij dat nog steeds. Want 'God zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken...! zingen we daarom zo gepast bij de doopbediening van onze kleinen.

v. A.

Het verband van deze zin is de beantwoording van de vraag waarom wij onze kinderen dopen. Ze zijn niet te klein om te delen in het ontzaglijke vloekvonnis Gods: ze zijn 'aan de verdoemenis onderworpen'. Weliswaar te klein om dat te verstaan, maar niet te klein om er voluit in te delen. Omdat ze daar niet te klein voor zijn, zijn ze ook niet te klein om te delen in de genade Gods. En dus ook niet te klein om het teken van Gods genadeverbond te dragen. Daarna laten onze vaders de Schrift spreken:

- a. Zoals God sprak tot Abraham en daarmee ook tot ons en onze kinderen. Voelt u de lijn vanuit Genesis naar heden. Vanuit een ouder uit het Oude Testament (Gen. 17:7) naar de ouders in de Nieuw Testamentische-gemeente? Wat een troostrijk onderwijs! Zoals de Heere nu tot Abraham wilde spreken doet Hij dat nog steeds. Want 'God zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken...!', zingen we daarom zo gepast bij de doopbediening van onze kleinen. 'Ik ben uw God', daarover heeft Abraham zich verwonderd. Honderd jaar lang, en daarna eeuwig! Maar nu komt daar nog wat bij: 'Ik ben ook de God van uw zaad'. Ja maar Heere, dat kan toch niet? Hoe

- c. Als laatste wijzen onze vaders ons op de Verbondsmiddelaar Zelf (Mark. 10:16). Hoe blijkt Hij oog en hart te hebben voor de kleintjes. Zijn discipelen vonden dat eigenlijk maar niets. Hij kon Zich beter met belangrijker zaken bezighouden dan met kleine kinderen. Maar wat beschamend, hoe Hij tijd voor hen neemt, hen tot Zich trekt en de handen oplegt en zelfs zegent. Zó is de Middelaar van het genadeverbond nog. Zo is de God van Abraham nog steeds en de God van Pinksteren zeker. Dát wil God aan ouders en aan onze kleinen laten zien en laten horen. De rijkdom

van Gods genadeverbond, van kind tot kind, wordt hiermee benadrukt.

En hierna komen onze vaders tot de conclusie: 'Dewijl dan nu de Doop in de plaats van de besnijdenis gekomen is...! Ziet u hoe dit genadewerk in de geslachten een eenheid vormt? Van Abraham tot Petrus dezelfde, tot in het heden! Ziet u hoe er een doorgaande lijn is in de bediening van het genadeverbond? Dat het nieuwe verbond toch bepaald niet minder is dan het oude?

Dát wil de kerk der eeuwen inscherpen: het Bijbels recht van de kinderdoop! Omdat er een doorgaande lijn is in de bediening van het genadeverbond. Omdat de verbondstrouw aan Abrahams zaad niet minder geworden is. Omdat de kracht van het bloed van Jezus Christus bepaald niet minder geworden is. Zie toch op de eenheid van het gehele Woord Gods, op de eenheid van de Godsopenbaring, in het Oude en Nieuwe Testament. Snijd deze slagader toch niet door! Want dan bloedt de kerk

dood. Dan lijdt de kerk bloedarmoede. Dan doen we ernstig tekort aan Gods trouw in de geslachten. Wat moeten we dan nog tegen onze kinderen zeggen? We verliezen zo veel, als we de kinderdoop 'verdoemen' (NGB 34). 'Ze verdoemen de doop der kinderzens der gelovigen, dewelke wij geloven dat men behoort te dopen... gelijk de kinderzens in Israël besneden werden op dezelfde beloften...' Zo spreken we onze beproefde, Schriftgetrouwe belijdenis over deze slagader van ganser harte na.

RUBRIEK **AL DEZE WOORDEN** [45]

Gods bedoeling met onze tong

TIEN GEBODEN VOOR ONS

Wat is onze tong toch een wonderlijk mooi instrument! In de brief van Jacobus wordt er een heel hoofdstuk aan gewijd, het derde. Over het functioneren van de tong zouden we ons meer moeten verwonderen.

We kunnen onze gedachten uiteten door ordelijk woorden en zinnen te vormen. Wat triest als er haperingen zijn, van allerlei aard. Een logopedist kan er van alles over vertellen... Maar hoe gebruiken we dit mooie orgaan? Dat ons geweten ook hierbij gevormd zou worden door Gods wet. We zeggen weleens dat in onze tijd 'zonde geen zonde meer is'. En dat is helaas waar. Zondigen met het geslachtsorgaan, ja, dat is kwaad. Maar zondigen met ons spraakorgaan, houden we dat ook voor kwaad? Want nu eerlijk: als het gaat over het negende gebod, hoe is het dan in eigen hart en huis? Die verziekte sfeer, waarin liegen heel gewoon is, als het maar niet uitkomt. De sfeer waarin zo'n schijn wordt opgehouden; toneel wordt gespeeld met holle frasen en beleefdheden, zonder enige waarachtigheid. Het woord 'geliefde...' gebruiken, terwijl we er niets van menen.

Om maar te zwijgen van schijnvroomheid, tot in het gebed aan toe. Gelóven we - in de kerk - werkelijk nog dat God alles ziet en doorziet? Dat Hij álles in het gericht brengt, ook als het om onze wóórden gaat. Zijn we vijand geworden van álle zonde (HC, antwoord 113), ook die tegen het negende gebod? Is er de begeerte om naar álle geboden Gods te leven, ook het voorlaatste?

We hebben het toch over twee kenmerken van de waarachtige bekering tot God? Wanneer die niet gevonden worden in de (levens)praktijk, dan is het toch niet waar in ons leven? Daarom dringt het zo, dat het gebod Gods in ons leven zijn kracht doet, dat het ons tot een spiegel is. Dan gaan we zien, wat een last van de zware toorn Gods we al op ons geladen hebben. Dat het gebod van de tong ons zou uitdrijven naar Hem, Die in het gericht zoveel heeft gezégen. Dat het zou uitdrijven naar Hem Die de Waarheid heet, de Waarheid is, de Waarheid werkt en de Waarheid volbracht. Zijn bediening blijkt in ons taal- en woordgebruik. Wanneer dat niet het geval is, moeten we onderzoeken of we wel wáárgemaakt zijn, voor God én de mensen. Dan blijkt dat in het persoonlijk, maatschappelijk en kerkelijk leven uit de vruchten. Dan wordt zonde tegen dit gebod Gods ook

zonde. Dan blijft het zonde! Als het goed is, als het waar is. Welke vruchten komen dan openbaar? In antwoord 112 worden er weer vier zaken genoemd: Wat God gébiedt, wat de vruchten van de Geest zijn, door de dadelijke bediening uit de waarachtige Getuige Gods. Wat behaagt de Heere? En waarin toont Hij Zijn gunst?

1. *Het liefhebben van de waarheid.* Genoemd wordt 'in het gericht'. Dit in verband met de letterlijke, juridische verwoording van het negende gebod. Er wordt aan toegevoegd: 'en in alle andere handelingen'. Er is dus geen handeling waarvoor dit niet geldt.
2. *Oprecht spreken.* We leven overal en altijd voor Gods aangezicht. Dat blijkt, ook in al onze woorden. 'Gij die oprecht van hart en wandel zijt', zingen we toch?
3. *Oprecht belijden.* Hierbij gaat het om de zaken van de Schrift en het werk Gods. 'De tong sprak steeds de taal van het hart', zingt de dichter.
4. *Het verdedigen en bevorderen van de eer en het goede gerucht van de naaste.* Wanneer de naam van God ons dierbaar is, zal dat ook blijken in de zorgvuldigheid waarmee we met de naam van de naaste omgaan.

v. A.

Calvijn over de rechtvaardiging [3]

Calvijn behandelt Genesis 15:6 niet alleen theologisch. Hij komt ook tot een belangrijke toepassing: 'Wij moeten weten in welke toestand wij ons bevinden tot aan het ogenblik waarop God tot ons komt, en dat Hij ons aanneemt in genade, en dat Hij ons zoekt van de tijd af dat wij in de afgrond der hel zijn neergestort. Dit is het punt waarmee wij moeten beginnen, wanneer wij recht willen weten hoe en waarom wij door het geloof gerechtvaardigd worden.'

A. Jobse,
Dordrecht

Indringend roept Calvijn zijn hoorders ertoe op: 'Wij moeten ons rekenschap geven van onze vroegere toestand, dat wij bedenken hoedanig wij in Adam geboren worden. Als zodanig zijn wij allen vervloekt, verdoemd en verloren, en zolang wij dat niet goed hebben leren inzien, zullen wij nooit proeven wat het is om genade en barmhartigheid van God te verkrijgen. Het ware fundament, waarop wij goed kunnen bouwen, is dus hierin gelegen dat wij, nadat wij terdege hebben nagegaan wie wij zijn, en bevonden hebben dat er in ons niets dan beschaamdheid is, de redding elders gaan zoeken.' Daartoe verwijst Calvijn naar de Heilige Schrift. Want, zegt hij, al hebben wij allemaal wel een besef dat we fouten hebben, we hebben de neiging deze te verbergen en te begraven.

Een spiegel

Daarom houdt God ons in Zijn Woord een spiegel voor, opdat wij leren ons te beoordelen naar de door Hem gestelde normen en niet naar onze fantasie. Door eigenliefde zijn wij zo verblind dat wij menen dat wij wel rechtvaardig zijn. 'Wij moeten ons dus begeven tot een andere weegschaal, want wanneer wij menen dat wij veel verdiensten hebben, is dat enkel bedrog. Hetgeen voor mensen zo hoog en voortreffelijk is, is voor God alleen maar afschuwelijk. Het is onmogelijk dat de mensen rein en onbevlekt zijn, zolang God hen niet door het geloof gerechtvaardigd heeft. Aan de andere

kant zullen wij God nooit met oprechte toegenegenheid dienen, wanneer wij niet hebben geleerd dat Hij ons welwillend en gunstig gezind wil zijn.' Calvijn verwijst dan naar Psalm 130. Wij hebben niet alleen zonden, zegt hij, maar ook onze werken zijn voor God niets dan stinkende onreinheid, omdat ze niet beantwoorden aan Zijn eer. Daarom stelt de reformator uit Genève vast dat het nodig is dat God ons door Zijn Woord veroordeelt. Hij houdt de noodzaak van ontdekking voor. 'Anders zullen wij de deur van ons hart nimmer openen voor de goedheid Gods, zoals ons deze getoond wordt in onze Heere Jezus Christus. Wij moeten aan onszelf vertwijfelen om ons vertrouwen op Hem te stellen.'

Verootmoediging

Omdat wij onszelf altijd willen verheffen, moeten wij door God neergeslagen worden, opdat wij door Zijn hand weer worden opgericht. God verzadigt armen en terneergeslagenen. Het gebeurt in de weg van verootmoediging. Calvijn verwijst in dit verband naar Jesaja 61 en zegt: 'Zo voert ons dus de verootmoediging tot onze Heere Jezus Christus, opdat wij deel mogen hebben aan de gerechtigheid die Hij ons heeft aangebracht. En die bestaat hierin, dat wij zo van alle goeds ontbloot zijn dat ons niets anders overblijft dan ons neer te werpen aan de voeten van God, en te erkennen dat er in ons niets anders wordt gevonden dan armoede en ellende, en dat er geen enkele verwachting van heil meer is.'

In dat opzicht zegt ook Paulus dat het geloof een gave van God is, en dat er een nieuwe schepping, of wedergeboorte, nodig is om dit tot stand te brengen. 'Wanneer het nu zo staat, moet men wel tot de slotsom komen dat onze zaligheid tot de laatste druppel toe in geen enkel opzicht van onszelf afkomstig is, maar dat zij een zuivere gave van God is, die haar oorsprong heeft in Zijn goedgunstigheid'. Het is ook geen kennis, zegt Calvijn, die rondwarrelt in onze hersenen. 'Nee, wij moeten dodelijk gewond zijn in onze harten en wij moeten het oordeel Gods voelen, dat ons verschrikt om ons geheel wanhopig te maken. De kennis van onze ellenden moet ons daarom zo diep treffen dat wij dodelijk ziek worden en ons ten prooi voelen aan de dood, opdat wij gaan verlangen naar het leven dat onze Heere Jezus Christus ons door Zijn Evangelie aanbiedt'.

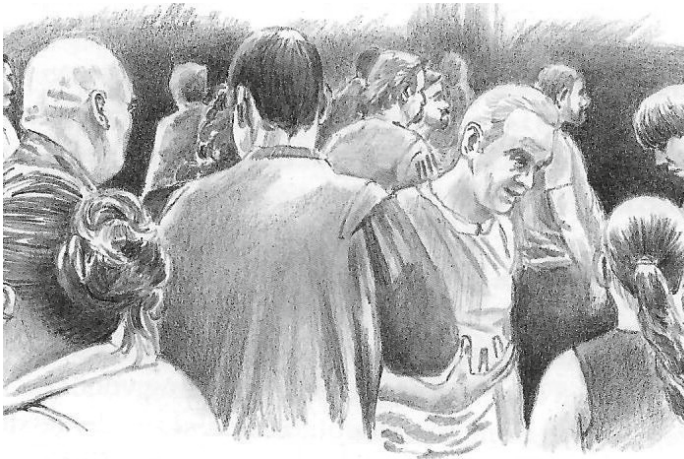
(slot)

Het Reformatiemonument in Genève

Het leven op de ijdelheidskermis

'Toen zag ik in mijn droom dat zij (Christen en Getrouwe), zodra ze de woestijn doorgetrokken waren, een stad voor zich zagen liggen', zo vervolgt Bunyan zijn droom.

ds. B.J. van Boven,
De Valk-Wekerom

De pelgrims naderen de stad IJdelheid. In deze stad wordt het hele jaar door kermis gehouden. Deze kermis is al heel oud. Ongeveer vijfduizend jaar geleden heeft Beëlzebul de kermis opgericht en alles wat er gekocht of verkocht wordt, is: ijdelheid. Op die kermis is allerlei soort van koopwaar! Van huizen tot zilver en goud, maar ook van velerlei vermaak tot onkuisheden. Maar er is veel meer. Huichelarij, bedrog, toneelspel, dansen, maar er zijn ook dieven, moordenaars en overspelers. Er zijn ook allerlei wijken op de kermis: voor ieder land een aparte wijk.

Hoe treffend tekent Bunyan de wereld waarin wij leven. Deze wereld is één grote ijdelheidskermis. Onze kanttekenaren zeggen bij het woord 'ijdelheid' (Pred.1): 'Salomo geeft hiermee te kennen dat alle aardse dingen ons niet kunnen helpen om tot de ware gelukzaligheid te komen'. We mogen er wel aan toevoegen: 'Maar ze kunnen ons wel helpen om van de gelukzaligheid af te houden!'

Deze kermis is in onze dagen wel heel dichtbij gekomen! Op de smartphone kunnen we alles aan ijdelheid vinden, tot alle 'buitenlandse wijken' toe! En wie geen

vreemdeling is van eigen hart, weet dat daar alles in leeft. Nu moeten wij allemaal over die ijdelheidskermis heen. Maar, jonge of oudere lezer: voelen wij ons op deze kermis ook thuis? Hoevelen denken dat we God en wereld wel samen kunnen dienen. Wat is de waarschuwing van Johannes op zijn plaats: 'Hebt de wereld niet lief...'

De Koning over de ijdelheidskermis

Terloops merkt Bunyan op dat de Koning der koningen ook door deze stad moest gaan toen Hij op aarde was. Beëlzebul liet Hem al de schatten van de kermis zien en nodigde Hem zelfs uit om van de ijdele waar te kopen. Maar de Koning liet Zich niet verleiden en verliet de kermis zonder iets te besteden aan die ijdelheid.

We denken hier aan de verzoeking van de Heere Jezus door de satan in de woestijn. Naar Zijn menselijke natuur moest Hij honger en dorst. Juist toen wist de satan Hem te verzoeken. Maar de tweede Adam bleef staan, waar de eerste Adam viel. Hij heeft de zonden van Zijn volk op Zich genomen, zonder Zelf ooit in één zonde te vallen. Wat krijgt deze Koning toch een onuitspre-

kelijke waarde voor de ware pelgrims. Zo heeft Hij een pad gebaad over die vreselijke kermis. Kennen wij het pad van deze Koning, geliefde lezer(es)?

De pelgrims over de ijdelheidskermis

Maar hoe moeten de pelgrims toch ooit over die kermis? Zie, daar gaan Christen en Getrouwe. Ze vallen bijzonder op in hun gewaad, praat en daad. Ze zijn zo anders gekleed dan de wereld: eenvoudig, naar Gods Woord en zonder aanstoot. Maar in de ogen van de kermisgasten zijn ze krankzinnig. Dezen verwonderen zich ook over hun taal. Ze spreken de tale Kanaäns en die wordt niet verstaan. Maar het meest opmerkelijke is voor hen toch wel dat de pelgrims de handelswaar die verkocht wordt, niets waard vinden. Zie, ze steken zelfs de vingers in de oren als geroepen wordt dat ze iets moeten kopen. En ze bidden: 'Wend mijn ogen af, opdat ze geen ijdelheid zien!'

Als hen gevraagd wordt wat ze kopen willen, is hun antwoord: 'Wij kopen de waarheid'. Dit is het begin van de spot, hoon en smaad die de pelgrims wacht. Uiteindelijk zal het de dood van Getrouwe betekenen. Christen zal alleen de kermis weer verlaten, maar er uiteindelijk wel een nieuwe metgezel aan overhouden: Hopende.

Hoe duidelijk houdt Bunyan ons voor dat we geen twee heren kunnen dienen. We zijn een vriend van de wereld en daarmee een vijand van God, óf we zijn door genade een vriend en metgezel van allen die Gods Naam ootmoedig vrezen en daarmee een vijand van de wereld. Alle ware pelgrims leren belijden dat ze gasten en vreemdelingen op de aarde zijn en zoeken naar een ander Vaderland.

Hoe is dat voor ons, geliefde lezer(es)? Leven wij met een gedoopt voorhoofd midden in de wereld? Bedenk dat er ook godsdienstige kraampjes staan op de ijdelheidskermis! Maar als we werkelijk zondaar voor God geworden zijn, dan is de wereld ons niets meer waard.

*De wereld is een kermis,
waardoor de pelgrims gaan,
Ze voelen zich niet thuis,
zie hen als vreemden staan.
Hun kleding en taal verschilt;
en smaadheid is er veel,
Maar Christus ging hen voor
en geeft hier elk zijn deel.*

(wordt vervolgd)

Een nieuwe manier om de Bijbel te lezen

Het is een goede gewoonte dat op veel plaatsen Bijbels worden uitgereikt aan leerlingen die de basisschool verlaten. 'Ik hoop dat je veel in dit boek zult lezen', zei eens de voorzitter van het plaatselijke schoolbestuur. 'Maar ik hoop ook dat dit boek jou gaat lezen.'

ds. C. Sonneveld,
Alblasserdam

te verdedigen (denk bijvoorbeeld aan het Chicago Statement over de 'foutloosheid van de Schrift'), maar zij gebruiken dan dezelfde wapens als hun tegenstander en vallen uiteindelijk in hun eigen zwaard. Rationeel denken uit zich volgens Huijgen ook in het stellen van vragen als: 'Ik kan bijvoorbeeld wel beloven in de Schrift lezen (object), maar zijn die ook wel voor mij bedoeld (subject)? Hoe weet ik of ik ook persoonlijk deel in het heil dat objectief door Christus is tot stand gebracht?' (pag. 126).

Zulke vragen (die hij vooral beluistert 'aan de 'bevindelijke' kant van het gereformeerd protestantisme') zijn voor Huijgen op zichzelf niet onbelangrijk of onjuist, maar hij ziet daarin de verregaande effecten van het rationalisme.

Gelovig omgaan met de Bijbel

Dr. Huijgen wil de Bijbel op een andere manier lezen. Niet rationeel, maar invoelend ('affectief'). We moeten ons *laten* lezen, ons laten interpreteren door de levende God (pag. 21). 'De sleutel is niet *meer* exegetische, maar *andere* exegetische, of liever: exegetische anders. Geen exegetische die je achteraf nog eens met je leven moet verbinden, maar het lezen van de Schrift midden in het leven' (pag. 19). Is dat ook niet de wijze waarop Luther de Bijbel gelezen heeft? Radicaal nam deze hervormer afstand van de aristotelische filosofie en de middeleeuwse scholastiek. Gods Woord was voor hem slechts te verstaan in de weg van oratio (gebed), meditatio (meditatie) en temptatio (aanvechting). Het hoofdstuk waarin Huijgen dit uitwerkt, is een van de mooiste gedeelten van zijn boek. Ik heb ook kritiek op deze uitgave, fundamentele kritiek zelfs, en ik hoop in de volgende artikelen wel aan te geven waarom. Maar eerlijk is eerlijk: dr. Huijgen heeft niet alleen een vloeiende pen; er staan ook heel leerzame stukjes in zijn boek.

(wordt vervolgd)

An die woorden moest ik denken bij de nieuwste publicatie van dr. A. Huijgen, "Lezen en laten lezen" (uitg. KokBoekencentrum). De vraag is echter: bedoelt de Apeldoornse hoogleeraar hetzelfde als die schoolbestuurder?

Waarom dit boek?

Wanneer je wilt weten wat een schrijver met zijn boek voorheeft, moet je vooral kijken naar de eerste bladzijden. In zijn "Woord vooraf" zegt prof. Huijgen het volgende: 'Christelijk Nederland zindert van vragen rond de uitleg van de Bijbel. Vaak draait het daarbij om een paar hete hangijzers, zoals de visie op homoseksualiteit of schepping en evolutie (later in zijn boek komt ook de kwestie van de vrouw in het ambt naar voren, CS). Het lezen van de Bijbel gaat echter om zoveel meer en vaak ook om wat anders. Vandaar dit boek! De auteur noemt het 'een kleine hermeneutiek'. Hij wil dus bezig zijn met de vraag hoe de Schrift gelezen en uitgelegd dient te worden. Hij wil 'gelovig omgaan met de Bijbel', zoals de ondertitel aangeeft.

Strijd tegen rationalisme

Huijgen maakt zich grote zorgen over de

invloed van het rationalisme op het kerkelijk erf. Het is het front waartegen hij ten strijde wil trekken (pag. 17). Vanuit de Verlichting is een rationeel denken de kerk binnengedrongen, zegt hij. Deze stelling zoekt hij te onderbouwen in "Bewogen omgang", een hoofdstuk dat ingaat op theologische en filosofische achtergronden. De grote boosdoener voor hem is René Descartes (de man van de uitspraak 'Ik denk, dus ik besta'). Deze filosoof heeft een wissel omgezet met zijn scherpe onderscheiding tussen het menselijke denkvermogen (het subject) en alles daarbuiten (het object). Hij meende met behulp van de rede tot ware kennis te kunnen komen. Daarbij zag hij over het hoofd dat al onze kennis ervaringskennis is. Hij reduceert dus zowel de mens als de wereld.

Helaas, zegt Huijgen, heeft deze manier van denken zich genesteld in het christendom. De gevolgen ervan zijn zichtbaar, zowel in een vrijzinnig christendom ('Ik aanvaard alleen nog wat ik kan begrijpen') als bij een rechtzinnig christendom ('Ik aanvaard heel de Bijbel, maar ik wil haar wel begrijpen'). Orthodoxe christenen proberen de betrouwbaarheid van de Bijbel

Nederland is veranderd. De vrijheid van onderwijs is een kwetsbaar bezit. Hoe lang mogen wij nog onderwijs verzorgen naar Schrift en belijdenis? Er is een geestelijke strijd gaande om de ziel van onze kinderen! Dit artikel onderstreept het belang van de Reformatorische Oudervereniging, die in dit opzicht goed werk verricht. Wij moeten, in afhankelijkheid van de zegen des Heeren, onze stem laten horen!

Van harte aanbevolen.

Ds. H.A. van Zetten, voorzitter Raad van Toezicht
Vereniging Gereformeerd Schoolonderwijs

De stem van de ouders

De laatste jaren is de overheid steeds meer waarde gaan hechten aan de stem van ouders als het gaat over beslissingen over het onderwijs. Men wil vertegenwoordigers van ouders horen voordat er besluiten genomen worden (denk aan wetgeving en aan nieuwe ontwikkelingen). Het blijkt dat ouders enorm belangrijk zijn bij het welbevinden van kinderen op scholen en daarom wil de overheid naast de scholen (en de schoolbesturen) ook de ouders bereiken. Zelfstandig dus!

De Vereniging Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) heeft daarom in 2010 het initiatief genomen voor de oprichting van de Reformatorische Ouder Vereniging (ROV). Zij vertegenwoordigen ook de stem van de scholen van de Gereformeerde Gemeenten In Nederland (de scholen die uitgaan van de VBSO). Het ziet ernaar uit dat de trend om rechtstreeks met ouders te spreken nog wel even zal doorzetten.

Doelen van de ROV

Namens de ouders met kinderen op christelijke/reformatorische scholen spreekt de ROV over datgene wat wij als ouders zo belangrijk vinden aan identiteitsgebonden onderwijs. Dit is het eerste doel (en het hoofddoel) van de ROV. Praktisch gezien komen dan ook zaken als burger-

schapsvorming, lessen seksuele vorming en diversiteit, verplichting tot inenten bij kinderopvang, nieuwe wetsvoorstellen en ook de vrijheid van onderwijs aan de orde. Recent is hierover een rondetafelgesprek geweest, waar de VGS en de ROV beide hun inbreng hebben gegeven.

Het tweede doel van de ROV is het bevorderen van ouderbetrokkenheid op de scholen en onder de ouders. Hoe gaan we als leerkracht en ouder op een juiste (Bijbelse) manier met elkaar om? Ouderbetrokkenheid is een actueel punt. Vanuit het ministerie van onderwijs wordt dit punt al een aantal jaren zeer gestimuleerd. Uit onderzoek blijkt dat, wanneer er op een goede wijze invulling wordt gegeven aan werkbare vormen van ouderbetrokkenheid, dit op een school een positief effect heeft op de (leer-)prestaties van een kind. De ROV ondersteunt scholen hierin door lezingen of workshops te geven tijdens ouderavonden.

De ROV organiseert ook regelmatig in samenwerking met de school een 'Goed Gesprek' tussen ouders, leerkrachten en leerlingen. Ook voor teams, directieleden en gastlessen op de PABO wordt de ROV uitgenodigd. Het is mooi om op deze manier bij te dragen aan verbondenheid aan elkaar, waarin de aloude drieslag 'kerk, gezin en school' te bemerken is.

Onafhankelijke vraagbaak

Het derde doel van de ROV is om als organisatie de rol te vervullen van onafhankelijke vraagbaak. De ROV heeft dus ook een dienstverlenende taak. Dit betekent dat ouders met kinderen op christelijke/reformatorische scholen met alle vragen die ze hebben bij de ROV terecht kunnen. De ROV werkt vanuit het harmoniemodel. Dit wil zeggen dat we er vanuit gaan dat, wanneer er conflictueuze situaties zijn, deze toch in harmonie opgelost kunnen worden. De ROV verwijst zo nodig door naar deskundige organisaties in de achterban. Daarbij valt te denken aan: VGS, RMU, Driestar educatief, VBSO en Helpende Handen.

De ROV organiseert voor haar leden (en belangstellenden) regelmatig een congres waar verschillende onderwerpen die gerelateerd zijn aan opvoeding en onderwijs aan de orde komen. Hiervoor worden boeiende sprekers binnen en buiten onze kring uitgenodigd.

Uw steun is onmisbaar

Helaas stelt de overheid geen geld beschikbaar voor deze oudervereniging. Het is belangrijk voor de ROV om daadwerkelijk namens veel leden (ouders) te kunnen spreken. Meer leden geeft meer 'recht van spreken'. Wanneer wij maar weinig leden vertegenwoordigen, houdt men met ons ook weinig rekening. Het gaat om onze kinderen, om hun tijdelijke en eeuwige toekomst! Meer leden betekent ook: meer inkomsten om de doelstellingen te verwesenlijken.

De contributie van de leden is de belangrijkste en vaste bron van inkomsten voor de ROV. Daarom vragen wij u om lid te worden voor maar € 15,- per jaar. Daarmee helpt u ons het werk te doen en een stem te zijn voor het reformatorisch onderwijs. Voor meer informatie en aanmelding zie: www.rovereniging.nl

De ROV heeft een ANBI-status en stelt het zeer op prijs wanneer u een gift overmaakt. Het rekeningnummer is: NL45RABO 0146182804.

Onze synode kwam bijeen

De gebrokenheid vanwege de zonde dringt ook in de kerken door. Dat bleek steeds opnieuw tijdens de vergaderingen van de Generale Synode. De kerk wordt bijvoorbeeld geroepen om de kerkelijke tucht te handhaven. Dat vraagt grote zorgvuldigheid. Mede daarom werd op 9 oktober uitvoerig gesproken over de herziening van het boekje 'In Goede Orde'.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Het deputaatschap Kerkrecht had op verzoek van de synode van 2016 nagedacht over de herziening van 'In Goede Orde'. Net als bij de herziening van de Dordtse Kerkorde gebeurde dit in een nauwe en goede samenwerking met de kerkordelijke commissie van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

'In Goede Orde' is een handleiding voor de kerkelijke rechtsgang. In de kerk moeten alle dingen 'eerlijk en met orde geschieden' (1 Kor. 14:40). Als een gemeentelid zich beroept op de classis, moet deze vergadering de juiste stappen zetten in de behandeling van het appel. 'In Goede Orde' functioneerde sinds de uitgave in 2007 goed, maar de praktijk vroeg ook om verbeterpunten. In de voorgestelde appelregeling staan bijvoorbeeld artikelen waardoor de classis zaken spoediger kan behandelen en in een eerder stadium een voorlopige voorziening kan treffen.

Geestelijk karakter

Steeds opnieuw sprak de vergadering uit hoe belangrijk het geestelijk karakter van het kerkrecht is. Een gemeentelid heeft het recht van appel als hij zich verongelijkt

voelt door een besluit van zijn kerkenraad. Maar nooit mag het doel zijn om het eigen gelijk te halen. Dat geldt natuurlijk ook voor de kerkenraad zelf. Gods eer, de handhaving van Zijn geboden en het heil van de naaste behoren altijd leidraad te zijn. De juridisering neemt wel hand over hand toe. Ook daarom was een nieuwe appelregeling noodzakelijk, zo legde ds. W. Silfhout uit, die nauw betrokken is bij de herziening van de Dordtse Kerkorde en 'In Goede Orde'.

Verder klonk de opmerking dat de kerk op grond van Gods Woord besluiten kan nemen die in strijd zijn met de burgerlijke wetten van ons land. Dat kan conflicten geven. Dan moet de kerk Gode meer gehoorzaam zijn dan de mensen én daaruit de consequenties trekken. Gaat het die kant op in ons land? Bereiden we ons daar innerlijk op voor?

CGO

Tijdens de behandeling van het rapport van de Cursus Godsdienstonderwijs had ds. A. Schreuder als CGO-voorzitter verblijvend nieuws dat ook verwondering gaf. Kort voor de synodevergadering was duidelijk geworden dat de overheid

de opleiding tot godsdienstleraar gaat bekostigen. Dit was alleen mogelijk als de bestaande en goede samenwerking met Driestar educatief nog intensiever zou worden. In de praktijk verandert er niet zo heel veel, zo legde Driestar-bestuurder L.N. Rottier de synode desgevraagd uit. De synode vroeg in de bespreking van de nieuwe voorstellen veel aandacht voor het blijvende behoud van de identiteit van de lerarenopleiding. De CGO is immers een eigen instelling van de Gereformeerde Gemeenten. In de overeenkomst is vastgelegd dat de CGO volledige zeggenschap houdt over vakken die nauw samenhangen met de identiteit van onze gemeenten. Ook kreeg het bestuur de suggestie mee om meer te investeren in de persoonlijke vorming en begeleiding van studenten die worden opgeleid tot godsdienstleraar. Het was mooi om te merken dat er blijvend belangstelling is voor de andere cursussen en leergangen van de CGO. De cursus biedt zo al vele jaren een goede vorming voor zowel gemeenteleden als ambtsdragers.

Hellenbroek

De synode ging tamelijk vlot door de rapporten van het deputaatschap Kerkelijke Dienstverlening, Kerkelijk Grootboek en Hulpverlening Kerkbouw heen. Dat doet niets af van het vele werk dat onder verantwoordelijkheid van deze deputaatschappen gebeurt.

Ook het rapport van de commissie catechese vroeg geen uitgebreide bespreking, omdat verreweg het meeste werk van de commissie achter ligt. En voor dat werk was veel waardering! De synodale catechisatiemethoden over de Catechismus en het vragenboekje van Hellenbroek worden breed gebruikt en ook de methoden over de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels slaan aan. Op verzoek van de synode wil de commissie nadenken over toerustend materiaal voor de catecheet. Het was mooi om te horen dat het gebruik van de methoden het neveneffect heeft dat in verschillende gemeenten het aantal catechisatieavonden is gestegen. Geef in elk geval twintig avonden, zo klonk vanuit de vergadering.

Ook klonk een warm pleidooi om tijdens de catechisaties vooral aandacht te schenken aan de leer van Gods Woord. Allerlei andere onderwerpen kunnen nuttig zijn voor een jeugdvereniging, maar de aandacht voor de geloofsleer mag op de catechisaties niet in het gedrang komen.

(wordt vervolgd)

Er is hulp nodig, maar waar vind ik die?

K.J. Nipius,
Ooltgensplaat
Bestuurslid Stichting
Hulpverlening

‘Moeder maakt zich grote zorgen. Ze slaapt slecht. Ook eet ze nauwelijks. Haar man is enkele jaren geleden overleden. Het zijn zorgen om haar jongste dochter (32), die psychisch ziek is’.

Dit voorbeeld is uit het leven gegrepen. Veel moeders en vaders maken zich grote zorgen om een kind dat psychisch ziek is. Dat kan het leven van een vader of een moeder geheel beheersen. In het voorbeeld heeft de vrouw geen man meer naast zich. Haar vaste praatpaal is er niet meer. De jongste dochter tobt al jaren met haar psychische gezondheid. Ze gaat crisisopname in, instelling uit, maar vaak zonder tot blijvende verbetering te komen. Als het iets beter gaat, is de dochter optimistisch en breekt ze de behandeling weer af.

Als het iets beter gaat, is de dochter optimistisch en breekt ze de behandeling weer af.

Wie weet raad?

De telefoon gaat: ‘Weet u raad? Wat kunnen we doen om deze dochter te helpen, want deze moeder gaat eraan onderdoor!’ Het is een hartenkreet en misschien is het wel uw vraag. De dochter is ziek en de moeder komt daardoor in een negatieve

spiraal terecht. ‘We moeten deze dochter helpen! Maar hoe?’

Er zijn hier twee personen die hulp nodig hebben. De dochter heeft hulp nodig, maar wellicht aanvaardt zij die medische hulp niet of slechts tijdelijk. Daardoor blijft haar zorgelijke toestand bestaan. En daardoor maakt haar moeder zich blijvend zorgen om haar dochter. De vraag is daarbij ook of deze dochter voldoende pastorale aandacht krijgt. Maar ook de moeder heeft hulp nodig. ‘Als haar dochter maar beter wordt, dan gaat het met moeder ook weer goed’. Maar haar dochter wordt niet beter. Deze moeder redt het niet meer alleen. Slecht slapen en slecht eten breken een mens op. Dan moet er zeker hulp gezocht worden.

De vraag is daarbij ook of deze dochter voldoende pastorale aandacht krijgt.

Doorlopend hulp

In dit voorbeeld is de dochter een notoire zorgmijder. Ze is ziek, ze zoekt hulp, maar

pakt niet door. Ze blijft in een cirkel van ziek zijn, hulp vragen en afbreken van behandeling. Ten diepste weigert ze hulp te aanvaarden. Dat is niet eenvoudig te veranderen. Anderen kunnen haar niet dwingen om door te gaan met een behandeling. Daardoor heeft ze doorlopend hulp nodig. Maar de moeder heeft ook dringend hulp nodig. De moeder vraagt niet eenvoudig om hulp. En waar vindt u de juiste hulp? Een eerste goede stap kan zijn om met deze mevrouw naar de huisarts te gaan. Maar misschien gaat ze liever alleen en wil ze zelf de regie houden. U kunt dan met haar in gesprek gaan en uitleggen dat een gesprekje met de huisarts geen kwaad kan: ‘Vertel hem dat u slecht slaapt en nauwelijks eet en dat u zich grote zorgen maakt om uw dochter’.

Misschien vindt de moeder het wel prettig als u voor haar een afspraak maakt bij haar huisarts. Daarbij kunt u met de moeder bespreken hoe de begeleiding van de volwassen dochter is geregeld. Zijn er volwassen broers of zussen? Zijn er goede vrienden? Door het netwerk rondom de dochter sterker te maken, wordt de situatie voor de moeder ook beter. Want dan hoeft de moeder het niet alleen te dragen.

Pastoraal

Stichting Hulpverlening voor Psychische Zieken (Zeeland en Goeree-Overflakkee) biedt pastorale hulp. Als iemand is opgenomen of opgenomen is geweest, mag uw kerkenraad pastorale bijstand vragen. In dit voorbeeld zou de kerkenraad van de dochter pastorale bijstand kunnen vragen voor deze dochter. Een luisterend oor is heel belangrijk. Gods Woord mag gelezen worden, misschien maar enkele verzen of een Psalmvers. Dat kan zijn als een glas koud water in een grote hitte. Want misschien is het voor de eigen kerkenraad wel heel moeilijk om dit te bieden.

In dit voorbeeld zou de kerkenraad van de dochter pastorale bijstand kunnen vragen voor deze dochter.

We hebben het soms over ‘hopeloze gevallen’. We zien geen uitkomst, geen licht, geen hoop op verbetering. Maar bij de Heere is raad, juist voor onze geestelijke staat. In Christus is leven! Laten we toch niet doorgaan op onze zondige weg. Bekeer u en leef. Bid om Zijn genade. Wie op Hem vertrouwt, op Hem alleen, ziet zich omringd met Zijn weldadigheden. Wat een rijke belofte.

Boekennieuws

"Moeders in Israël",
J. Mastenbroek;
uitg. Den Hertog,
128 blz.; € 13,90.

Moeders in Israël

De titel van dit boek "Moeders in Israël" ontleent de schrijver aan Gods Woord. De profetes en richteres Debóra noemde zichzelf in haar lofzang een 'moeder in Israël'. In tien levensschetsen worden verschillende vrouwen getekend, die zich die naam nooit waardig zouden hebben gekeurd, maar die door hun godsvrucht en nauwgezette levenswandel voor velen toch een geestelijke moeder zijn geweest.

De meesten van hen leefden in de 19^e en 20^e eeuw, vaak in een tijd die met bittere armoede gepaard ging. Wat opvalt, is dat deze vrouwen in diepe afhankelijkheid van de Heere leefden. Zo lezen we over weduwen met een groot gezin, over het ontbreken van dagelijks brood, werk of huisvesting, over onbetaalde rekeningen terwijl er geen cent in huis was, over ziekte en zorgen. Maar ze mochten zich allen toevertrouwen aan hun Verbondsgod, Die een Hoorder van het gebed is en zorgde! Sommigen van hen ontvingen van de Heere profetische gaven, bijvoorbeeld voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog en de watersnoodramp. Bovenal mochten deze vrouwen onderwijs en raad geven in geestelijke noden.

In alle schetsen komt de interkerkelijke gezindheid naar voren. Gods kinderen zochten elkaar op en spraken over de Heere en Zijn dienst. Dat gaf een geestelijke band en dan vielen kerkmuren weg, naar het woord van Christus: 'Opdat zij allen één zijn' (Joh. 17:21a).

Dit boekje laat zien dat er ook in later eeuwen moeders in Israël waren, en dat alleen omdat de Heere Dezelfde blijft. Dat geeft moed. Hopelijk mogen er door Gods genade ook vandaag de dag nog veel Debóra's zijn.

Het boek is ook verkrijgbaar via www.vrouwenbondgergem.nl/lectuur. De winst gaat dan naar de vakantieweken voor mensen met een beperking.

M. Heikoop-Gorter, Tricht

"Verborgene zegen
in beproeving
en kruis",
ds. W. Harinck;
uitg. Den Hertog,
Houten;
119 blz.; € 14,90.

Verborgene zegen in beproeving en kruis

In het Voorwoord geeft ds. W. Harinck aan dat hij het onderwerp 'beproeving en kruis' pastoraal en onderwijzend wil benaderen. Daarbij heeft hij eerst willen luisteren naar Gods Woord, maar ook naar stemmen van predikers uit het verleden. Deze drijfveer is door het hele boek heen te lezen. Onze broeder laat voortdurend het Woord spreken om beproeving en kruis gestructureerd en helder uit te leggen. Dat geeft bij het lezen soms diepe en ontroerende gedachten over het (wijze) handelen van de Heere in het leven van Zijn kinderen.

In het boek wordt helder uiteengezet wat beproeving is, waartoe beproeving dient ('Verheerlijking van God en om iets goeds uit het geloof op te delven') en wie er beproefd wordt ('De Heere proeft de rechtvaardige'). Ook komt aan de orde hoe in het Oude en Nieuwe Testament geschreven wordt over beproeving en kruis, waarin God beproeft, de raadsels in de beproeving, het doel en de uitkomst van de beproeving.

Duidelijk komt in het boek naar voren dat het Gods kinderen niet vreemd moet zijn dat, waar er geloof is, er ook beproeving komt. Beproevingen dienen om iets goeds uit het geloof te delven. De echtheid van het geloof komt aan het licht door middel van beproeving.

In hoofdstuk 4 wordt een prachtig voorbeeld beschreven over

tuinmannen die een prachtige roos hadden gekweekt. Veel liefde en zorg besteedden zij eraan. Op een dag is de roos uit de tuin verdwenen. Onrust en boosheid bezetten de tuinmannen totdat de eigenaar met de roos in zijn hand in de tuin verscheen. Hij had de roos geplukt voor zichzelf. Zo kan de Heere om redenen in Zichzelf de mooiste roos uit onze tuin plukken. Soms neemt Hij geschenken weldaden weg van Zijn kinderen wanneer zij die meer liefkrijgen dan de Heere. Wanneer Gods kind iets schuift tussen Christus en zijn ziel zal de Heere het wegnemen door beproeving.

Onze broeder is geslaagd het onderwerp dicht bij (het hart van) de lezer te brengen. Hij schrijft begrijpelijk en eenvoudig. Het is een lezenswaardig boek voor jong en oud.

ds. J.B. Huisman, Ermelo

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Bedankt:
voor Hoofddorp,
ds. J.J. Tanis te Boskoop.

GEZONDHEIDSTOESTAND

DS. C. NEELE

Op de dag dat De Saambinder van vorige week verscheen, moest ds. C. Neele worden opgenomen in het EMC te Rotterdam met een longontsteking.

Zijn toestand is zorgelijk te noemen. Wat blijkt ook hierin weer de broosheid van het leven. Hoe wordt dan het geloof op de proef gesteld van wat wij belijden in Zondag 10 van onze Heidelbergse Catechismus: 'Wat verstaat gij door de voorzienigheid Gods?' En dan is het antwoord: 'De almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods, door welke Hij hemel en aarde, mitsgaders alle schepselen, gelijk als met Zijn hand nog onderhoudt, en alzo regeert, dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijs en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen, niet bijgeval, maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen'.

De Heere mocht nog in genade en ontferming willen neerzien op Zijn dienaar en onze dominee. Van harte aanbevolen in uw gebeden.

Kerkenraad Poortugaal

DOVDIENST TE THOLEN

Op zaterdag 16 november hoopt ds. G.J. van Aalst voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. Deze dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente, ds. G.H. Kerstenstraat, Tholen. en begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

AANGEPASTE KERKDIENTST GENEMUIDEN

Op zaterdag 16 november (14.30 uur) wordt in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Genemuiden een aangepaste kerkdienst gehouden voor mensen met een verstandelijke beperking. Student J. Beens hoopt hierin voor te gaan. Allen van harte welkom.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM 28 SEPTEMBER 2019

Namens de roepende kerk van Enkhuizen opent ds. G.J.N. Moens de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hierna volgen enkele mededelingen. Op 23 februari overleed J. Boeder (73 jaar) oud-diaken van de gemeente Enkhuizen. Op 8 maart overleed J. Sollie (73 jaar) en op 9 maart A. van Es (72 jaar), beiden oud-diaken van de gemeente Leiderdorp. De Heere ondersteunde de nabestaanden.

Mevr. D. Toornend-Aangeenbrug is 45 jaar als kosteres verbonden aan de evangelisatiepost te Alkmaar. Ds A. Vermeij gedenkt deze dag dat hij 25 jaar als predikant mag dienen. Hij kan niet op de vergadering aanwezig zijn. Zijn gezondheid is nog broos. Vervolgens deelt ds. Moens mee hoe hij het beroep naar Middelharnis heeft mogen aannemen. Ten slotte memoreert hij het overlijden van mevr. Heijkamp-Snoei. Door Gods goedheid mocht ds. Heijkamp zijn werk in de gemeente en in de classis weer voortzetten, hoewel het gemis blijft.

Alle gemeenten zijn vertegenwoordigd. Het moderamen wordt gevormd door: ds. G. Heijkamp, preses; ds. G.J.N. Moens, assessor preses, P. Meijer, assessor, J.W. van Dijke, quaestor en C. Vonk Noordegraaf, scriba. De preses komt terug op het aanstaande vertrek van ds. Moens wegens het aannemen van het beroep naar Middelharnis.

Hij stelt voor dat de classis contracta op 1 november te Lisse bijeenkomt om de zaken rond zijn vertrek te regelen en afspraken te maken over de consulentschappen. Er wordt dan ook gesproken over eventuele hulpconsulentschappen van enkele gemeenten, daar het voor beide predikanten moeilijk zal zijn om in alle gemeenten de consulentstaken te vervullen. Vanuit de naastgelegen classes kan geen hulp verwacht worden als gevolg van het geringe aantal predikanten in die classes.

De preses wijst op de goede en vriendschappelijke samenwerking die er in de periode van ds. Moens in de classis mocht zijn en de goede band tussen de predikanten en verzoekt de vergadering hem toe te zingen Psalm 17:4 (aangepast).

De notulen van de classisvergadering van

23 januari 2019 worden goedgekeurd. Het financieel overzicht van de classis over 2018 levert geen vragen op, evenmin het financiële verslag van het classicaal kerkblad over 2018. Gezien het positieve saldo is er geen verhoging van de abonnementsprijs nodig. Na de vorige classisvergadering hebben er geen kerkvisitaties plaatsgevonden. De preses stelt voor om in de komende periode visitaties af te leggen. Bij voorkeur door twee predikanten, zo nodig door een predikant met een ouderling.

Op de eerder gestelde vraag om de visitatieverslagen niet op de vergadering voor te lezen, maar deze bij de agenda te voegen, zodat de afgevaardigden deze vooraf kunnen lezen en er ter vergadering eventueel vragen over kunnen stellen, besluit de classis om het voorlezen te continueren. Dit om de kans op verspreiding van vertrouwelijke zaken zo klein mogelijk te houden en omdat het tijdsbeslag op de vergadering gering is. Op 16 november is er een ambtsdragersbijeenkomst waarin L. Kroon zal spreken over de invloed van de media in de gemeenten. Hoofddorp wordt aangewezen om op woensdag 22 januari 2020 de classis bijeen te roepen.

Na een kort slotwoord verzoekt de preses ouderling P. Meijer de vergadering te sluiten.

C. Vonk Noordegraaf, scriba

VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOUDA 4 OKTOBER 2019

Namens de roepende kerk van Stolwijk opent ds. G. Clements de vergadering. De tijdelijke preses memoreert verschillende gebeurtenissen uit de achterliggende tijd. Op 10 juli heeft de Heere uit dit leven weggenomen emeritus predikant ds. H. Paul in de gezegende leeftijd van 90 jaar. We gedenken zijn arbeid als dienaar van het Goddelijke Woord; na zijn emeritaat heeft hij in de gemeenten van de classis Gouda vele diensten mogen vervullen. Ds. Clements merkt op dat ds. Paul in de onderlinge ontmoetingen vanuit zijn hart sprak over wie God voor hem was.

Op 26 september mocht emeritus predikant ds. A.B. van der Heiden zijn veertigjarig ambtsjubileum gedenken.

Overleden is oud-ouderling P. Boom. Hij

diende de gemeente Berkenwoude 2,5 jaar als diaken en van 1956-2006 als ouderling. Op 7 september overleed oud-ouderling G.D. Pas in de leeftijd van 80 jaar; hij heeft de gemeente Gouda 40 jaar (1973-2013) mogen dienen.

Op 28 augustus werd kandidaat M.L. Dekker als predikant verbonden aan de gemeente Den Haag-Scheveningen, dit ten behoeve van het werk in Israël. Aansluitend is ds. Dekker door het deputaatschap voor Israël uitgezonden. In verband hiermee is Dekker vooraf teruggetreden als ouderling-evangelist van die gemeente; in dit ambt heeft hij zeven jaar ten behoeve van het werk in Israël gediend. Ouderling J.J. Hoogerbrug is door het curatorium toegelaten tot de studie aan de Theologische School; in verband hiermede heeft hij afscheid genomen van de kerkenraad van Stolwijk.

De vergadering gaat akkoord met de volgende samenstelling van het moderamen: preses: ds. G. Clements; assessor: ds. H.A. van Zetten; quaestor: oud. J. Wolterink; 2^e scriba: oud. M.J.W. Hoek en 1^e scriba: oud. P.A. van Bokhoven.

De voorzitter van de Classicale Evangelisatie Commissie (CEC), oud. A.G. Bregman, wijst er op dat het jaarverslag 2018 zich richt op Het Kompas in de oude situatie, waarin het inloophuis gevestigd was aan de Apeldoornselaan in Den Haag. Inmiddels is er de verhuizing geweest naar de nieuwe locatie, het kerkgebouw en de vergaderzaal aan de Keizerstraat in Scheveningen. De opkomst op beide open dagen voor de buurt en de achterban was zeer groot. Velen uit de buurt hebben op de een of andere wijze nog een kerkelijke achtergrond. Verschillende activiteiten zijn inmiddels in een fase van

opstarting. We hopen dat het evangelisatiewerk tot zegen zal zijn.

De preses wijst op de benoeming van een veldwerker door het deputaatschap voor de Evangelisatie in samenwerking met de CEC. M. van Velden uit Benthuizen is per 1 september als veldwerker in deeltijd benoemd. Vermeld wordt dat J.P. de Wilde sinds enkele maanden als coördinator is aangesteld als opvolger van C.G. Tuinstra.

De classis behandelt in comité een appelschrift uit een van de classisgemeenten. De vervolgvergadering van de classis is op vrijdagavond 13 december; de volgende vergadering in het nieuwe jaar is op vrijdag 7 februari 2020.

De preses verzoekt oud. J.P. Blokland van de roepende kerk van Stolwijk op de gebruikelijke wijze te eindigen.

P.A. van Bokhoven, scriba

Berichten

ZANGAVONDEN

Barneveld - Kerk Geref. Gemeente Barneveld-Zuid, zat. 23 nov., 19.00 uur, psalmzangavond uit vierstemmenboek m.m.v. samengesteld koor, W. Roos, orgel, meditatie ds. J. van Laar; collecte t.b.v. ZGG.

Lunteren - Oude kerk, zat. 30 nov., 19.30 uur, psalmzangkoor Crescendo, Gerco van Ingen, orgel, meditatie ds. W. Mouw.

Rotterdam-IJsselmonde - Thaborkerk, Reyerdijk 41, zat. 16 nov., 10.00-12.45 uur, psalmzangochtend met gehandicapte vrienden en vriendinnen. Zij zullen zoveel mogelijk zelf doen, dirigeren, collecteren, alleen zingen. Leiding ds. C. van Krimpen, Pieter Heykoop, orgel.

VERKOPINGEN

Alblasserdam - Eben-Haëzerkerk, Plantageweg 172, woe. 27 nov., 14.00-19.00 uur, verkoping door vrouwenver. Martha-Maria i.s.m. zendingscommissie; opbrengst voor zending en evangelisatie.

Berkenwoude - Cult. Centrum De Zwaan, zat. 16 nov., 10.00-14.00 uur, verkoping door vrouwenver. Draagt elkanders lasten; opbrengst voor zendingswerk Albanië.

Ede - Petrakerk, Lunterseweg 25, vr. 22 nov., 15.30-20.30 uur, verkoping en activiteiten voor kinderen; opbrengst voor aflossing van het kerkgebouw.

Nieuwdorp - Ver. gebouw Ammekore, Hertenweg 2, do. 21 nov., 14.00-16.30 en 19.00-20.30 uur, verkoping door vrouwenver. Claudia.

Nunspeet - Kerk Geref. Gemeente, Brinkersweg 17, do. 21 nov., 10.00-12.30 en 14.00-18.00 uur, verkoping door vrouwenver. Martha; opbrengst voor zending, evangelisatie en deputaatschap voor Israël.

Wageningen - Kerk Geref. Gemeente, Van

Uvenweg, zat. 23 nov., 10.00-14.00 uur, verkoping door zendingsver. 'Niet in eigen kracht'; opbrengst voor zending en evangelisatie.

IN DE KNOP GEBROKEN

De vereniging 'In de knop gebroken' (reformatische vereniging voor lotgenotencontact van ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte een kind is overleden) houdt op vrijdag 29 november (19.30 uur) een bijeenkomst in de kerk van de Geref. Gemeente te Veenendaal. Psychologe Evelyne Sinke-Privily spreekt over 'Samen verder met verlies'.

PRESENTATIE JUBILEUMBOEK DIRKSLAND

Op 13 januari 2019 was het 150 jaar geleden dat de Gereformeerde Gemeente van Dirksland werd geïnstitueerd. Ter gelegenheid hiervan geeft de kerkenraad een jubileumboek uit, getiteld "Een gedenksteen in Dirksland". In dit meer dan 600 pagina's tellende boek heeft de auteur, H. Hille, de historie van de gemeente vastgelegd. Op vrijdag 22 november (19.45 uur) vindt de presentatie van het boek plaats in het kerkgebouw te Dirksland, Mozartsingel 2. Het boek is voor € 24,95 (excl. verzendkosten) te bestellen bij de scriba A. Nagtegaal, Bromelia 25, 3247 DE Dirksland, e-mail: anagtegaal@solcon.nl.

**KENT U CHRISTUS NIET?
IS HIJ EEN VREEMDE VOOR
U? DAN ZAL UW ZIEL ZEKER
OMKOMEN, WANT HIJ IS DE
ENIGE WEG TOT DE VADER.
DE ZALIGHEID IS IN GEEN
ANDER.**

THOMAS BOSTON

Kerkdiensten

ZONDAG 17 NOVEMBER 2019

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. P. Mulder; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser; Arnhem 18.30 uur ds. M. Joosse; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. E. Bakker; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Benthuizen 18.00 uur stud. P.C. Vlot; Berkenwoude 10.00 en 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Bodegraven 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Dinteloord 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. M. Blok; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Enter 15.00 uur ds. J.B. Huisman; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. J.W. Verweij; Goes 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Groningen 19.00 uur ds. A.T. Vergunst; Haamstede 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J. de Kok; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur stud. P.C. Vlot en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 14.30 uur ds. K. Boeder; Hilversum 19.00 uur ds. W. Harinck; Hoedekenskerke 18.00 uur stud. J. Beens; Hoofddorp 10.00 uur ds. J. Schipper en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. A.T. Vergunst; Hoogvliet 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Houten 10.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Kapelle-Biezelingse 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. C.J. Meeuse; Katwijk aan Zee 16.00 uur ds. J. Schipper; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 14.30 uur ds. D. de Wit; Krabbendijke 14.00 uur ds.

M. Blok; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruijningen 14.00 uur ds. A.J. de Waard; Leerdam 19.00 uur ds. L. Blok; Leiderdorp 15.30 uur stud. P.C. Vlot; Lelystad 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.00 uur ds. A. Schot; Meeuwen 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 10.00 en 15.30 uur stud. L. van der Kuijl; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Middelharnis 18.00 uur stud. L. van der Kuijl; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Naaldwijk 9.30 uur ds. W. Silfhout en 15.30 uur stud. P.J. de Raaf; Nieuw-Beijerland 19.00 uur ds. A. Verschuure; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nieuwerkerk 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. G. Pater; Nieuwe-Tonge 19.00 uur ds. M.H. Schot; Nijkerk 19.00 uur ds. B. Labee; Nisse 9.30 en 14.30 uur stud. J. Beens; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. W. Silfhout; Oosterend 10.00 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 14.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Oostkapelle 17.00 uur ds. S. Maljaars; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Poederoijen 14.30 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 17.00 uur ds. B. van der Heiden; Puttershoek 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. J. Driessen; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 en 14.30 (aangepaste dienst) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur (voor de evangelisatie) ds. W.A. Zondag; Rotterdam-Centrum 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenzeel 10.30 en 18.30 uur ds. G. Beens; Sint Annaland 14.30 uur ds. G. Pater; Sint Philipsland 18.30 uur ds. C. Harinck; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 19.00 uur ds. H. Brons; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. A. Schreuder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. W. Visscher en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Waarde 14.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Wageningen 10.00 (H.A.)

en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Woerden 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Zoetermeer 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schreuder.

DINSDAG 19 NOVEMBER 2019

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. A. Verschuure; Krabbendijke 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. W. Harinck; Stolwijk 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Uddel 19.30 uur ds. W. Mouw.

WOENSDAG 20 NOVEMBER 2019

Aalst 14.30 en 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 19.30 uur ds. J.W. Verweij; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Ermelo 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Hilversum 19.45 uur ds. B. van der Heiden; Hoofddorp 19.45 uur ds. A.P. Baaijens; Leerdam 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Melissant 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Mijdrecht 14.00 en 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nijkerk 19.30 uur ds. J. van Laar; Nisse 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Oostvoorne 15.00 en 19.30 uur ds. A. Verschuure; Opheusden 19.30 uur ds. W. Mouw; Poortvliet 10.00 uur ds. C. van Krimpen en 18.30 uur ds. S. Maljaars en 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Puttershoek 19.30 uur ds. D. de Wit; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok en 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Scherpenzeel 19.30 uur ds. L. Blok; Sint Annaland 9.30 en 18.30 uur ds. J. Schipper en 14.30 uur ds. M. Blok; Sint Philipsland 9.30 uur ds. A.J. de Waard en 19.00 uur ds. G.J. van Aalst; Sliedrecht 14.30 (huw.bev.) en 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Tholen 10.00 en 19.00 uur ds. P.D. den Haan; Waardenburg 19.30 uur ds. G. Pater; Westzaan 15.00 en 19.30 uur ds. E. Bakker; Woerden 19.30 uur ds. M. Karens.

DONDERDAG 21 NOVEMBER 2019

Aalburg 19.30 uur ds. C. Hogchem; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. A. Schot; Kampen

19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Krimpen a/d IJssel
19.45 uur ds. C. van Ruitenburg; Meeuwen
19.30 uur ds. F. Mulder.

VRIJDAG 22 NOVEMBER 2019

Enkhuizen 19.00 uur (huw.bev.) ds. G. Heijkamp; Nunspeet 13.45 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Rheden 14.45 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Scherpenisse 13.30 uur (huw.bev.) ds. M. Blok; Waardenburg 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Pater.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 17 NOVEMBER 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur leesdienst; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 evang. H.J. van den Boogaart en 18.30 uur ds. P. Mulder.

Advertenties

ontmoeten RD Mannendag

30 november in Apeldoorn, 10.00-15.30 uur

Ontmoet ds. W. Harinck, Karel Post, Jan Baan

Meer informatie en aanmelden: rdmannendag.nl

RDMANNENDAG

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

LETHBRIDGE, CANADA

Gaat u op vakantie naar Alberta?

Verblijf dan in één van onze gezellige cottages! Ernst en Louise Sluijmers
00-1-403-329-8181
website: www.elbas.com

Omdat de route niet altijd makkelijk is

Kom eens langs voor een gratis kennismakingsgesprek, wij zijn specialist in **jongenshulpverlening**.

Driebergen • Kootwijkerbroek • Rouveen • Yerseke • Zevenhuizen (ZH)
Kijk op www.outbackexplorers.nl

glutenvrij.bakkerleo.nl
op zondag gesloten

telefonisch bestellen
085-066 0250
maandag t/m vrijdag

Eet u glutenvrij?
Bezorging in heel NL

Huwelijk en relatie: op zoek naar verbondenheid

GETROUWD | SINGLE | ALLEEN VERDER | ANDERS GEAARD
GEZINSVORMING | KINDERLOOSHEID | OVERSPEL

www.gemeenteengezin.nl

Adviesplein
gemeente & gezin

ADVENTSCONCERT

DV 23 November - Grote Kerk Tholen
Mannenkoor de Lofzang
o.l.v. Ron van Ommen
Young Ladies Choir Haddasah
o.l.v. Ria van den Noort
Orgel: Lennert Knops
Vleugel: Wilbert Marge
Trompet: Frank Zuidijk
Panfluit: Carina Bossenbroek
Leiding: Dhr. Velthove
Er is een collecte voor een aantal doelen
Aanvang: **19.30 uur** toegang gratis

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER

Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Mediation of
bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Boek jouw ideale vakantie!

www.diskoffer.nl

vakanties met zondagsrust

**Prachtige natuur genieten in
Hoog Sauerland.**

www.huizesolagratia.net

Uw huwelijk en gezin veel waard? Bouw
nu het kan! Neem tijd om (samen) te
genieten en tot rust te komen.

Blijf in gesprek. Geef aandacht wat
het waard is! Elke maand retraites,
verbindende wandelingen, in een
ontspannen sfeer. Groepen: vraag naar
de mogelijkheden. Info en opgave:

www.hartelijkverbonden.nl

Kies thuis de mooiste PVC vloer

Thuiservice = Beter & Voordeliger
Altijd een pasklare oplossing.
De Vloerenkoning.nl 06-19557166

Onze **B&B op de Veluwe** is ook in de
wintermaanden open voor een nachtje,
weekend of (mid)week.

www.dewekspot.nl

of bel voor info: 0623577271

Serie 'Puriteinse Klassieken'

Nog altijd van onschatbare waarde

328 pagina's

22,95

De ruimte van
soevereine genade
Jonathan Edwards

E-book € 16,99

526 pagina's

29,95

Op leven en dood
John Owen

E-book € 19,99

440 pagina's

29,95

Groot belang
van de zaligheid
Thomas Halyburton

384 pagina's

26,95

De Christenreis
John Bunyan

E-book € 19,99

312 pagina's

26,95

De Christinnereis
John Bunyan

E-book € 19,99

648 pagina's

34,95

Tenzij dat iemand...
Stephen Charnock

Bestel nu op www.debanier.nl,
ga naar de boekhandel of bel 055-5390650.

Wij hebben een leuke en uitdagende baan voor je!

- Communicatieadviseur
- Financieel adviseur
- Relatiebeheerder financiële administratie

Wil je je dagelijks inzetten voor het christelijk-reformatorisch onderwijs?

Kijk dan op: www.vgs.nl/vacatures

Wordt er in uw kerk aan
nieuw meubilair gedacht?
Zijn er bouw- of
verbouwplannen?

HOEKMAN levert door
het hele land!

HOEKMAN
Kantoor & Project

Noordzandstraat 34 - 4401 CG Yerseke - T. 0113 57 29 07
E: info@piethoekman.nl - www.piethoekman.nl

BASISSCHOOL **de Wittenberg**
SCHERPENZEEL

op goede basis samen groeien

WIJ ZOEKEN DIVERSE COLLEGA'S

Leerkracht groep 3
(vanaf jan. 2020)

IB'er onderbouw
(vanaf febr. 2020)

Leerkrachten
schooljaar 2020-2021

LIO-stagiaires
schooljaar 2020-2021

Kijk voor meer informatie op onze website
www.dewittenbergschool.nl

Tevredenheid door kwaliteit, met behoud van identiteit

Kraamzorg
Bel voor informatie

Informatie/aanmelden
0187-48 91 73 www.shgzorg.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

www.villaweijpoort.nl

Uw adres voor **bijeenkomsten** zowel zakelijk als privé.
Ook mogelijkheden voor **tijdelijk wonen**.

NIEUWE BOEKEN - ZOJUIST VERSCHENEN

 <p>EVERT BARTEN Helder en klaar deel 3 De Redelijke Godsdienst van À Brakel uitgelegd.</p>	 <p>DS. M. JOOSSE Door mijn Geest zal het geschieden Overdenkingen over de nachtgezichten van Zacharia.</p>	 <p>DS. M. KARENS Mijn dagen zijn bij U geteld Meditaties voor ouderen.</p>	 <p>JOHAN KRIJGSMAN Ontmoetingen met Jezus Twintig ontmoetingen met de Heere Jezus.</p>	 <p>DS. B. LABEE Veilig in Gods hand Esther en haar volk.</p>	 <p>DS. A. MOERKERKEN De richter uit Rama Tien overdenkingen over Samuël.</p>
<p>gebonden 33130021 225 blz. € 20,90</p>	<p>gebonden 33129797 172 blz. € 15,90</p>	<p>gebonden 33130014 142 blz. € 14,90</p>	<p>paperback 33129865 128 blz. € 11,90</p>	<p>gebonden 33129889 128 blz. € 14,90</p>	<p>gebonden 33130007 152 blz. € 15,50</p>

Den Hertog uitgeverij

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

Elzenkade 6 - Houten Tel. (030) 637 34 34 www.hertog.nl
Postbus 150, 3990 DD Houten E-mail: boeken@hertog.nl info: www.uitgeverijdenhertog.nl

HULPVERLENING
o.a. somberheid, gezin of relatie, rouw, angst, trauma, seksueel misbruik

COACHING
o.a. burnout, zelfbeeld, grenzen
AD(H)D, narcisme, identiteitsontwikkeling

TRAINING
o.a. DISC. Houd me vast, KIDS, weerbaarheid, negatief zelfbeeld

TOERUSTING
o.a. kerkenraden, verenigingen, onderwijs, zorg, bedrijven

010- 7 411 411 info@praktijkdenuijl.nl
www.praktijkdenuijl.nl

Vanuit de aanvullende verzekering worden u en uw kinderen veelal gedeeltelijk vergoed door de ziektekostenverzekeraars en ProLife. De praktijk is vrijgesteld van de eigen bijdrage.

Nieuwerkerk aan den IJssel – Barneveld – Yerseke

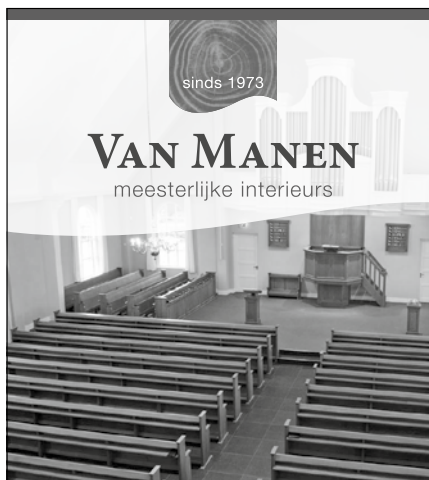
Uitvaartleider
Sjaak Janssen

Uitvaartleider
Gert van der Vliet

☎ 085 023 97 90

🌐 www.ichthusuitvaartzorg.nl

sinds 1973

VAN MANEN
meesterlijke interieurs

kerkbanken | kerkstoelen | kansels
bankstoffering | doopvonts | lessenaars
collectezakken | liturgieborden

www.meesterlijke-interieurs.nl

Uitnodiging

HET BESTUUR

Basisonderwijs, goed voor elkaar

Herdenkingsbijeenkomst schoolvereniging

Wie: Alle (oud-)leerlingen, -ouders, -medewerkers, -bestuursleden, -vrijwilligers en -betrokkenen
Wanneer: D.V. zaterdag 23 november van 10.00 tot 11.30 uur
Waar: Sionkerk, Renes 121 te Scherpenzeel
Wat: Herdenkingsbijeenkomst met overdenking, vertelling voor kinderen, gelegenheidskoor en **presentatie jubileumboek.**
(Na afloop ook te koop voor € 20,-)

Reünie De Wittenberg

Wie: Alle oud-leerlingen, -ouders, -medewerkers, -bestuursleden, -vrijwilligers en -betrokkenen
Wanneer: D.V. zaterdag 23 november van 12.00 tot 14.30 uur
Waar: Hovenierslaan 17 te Scherpenzeel
Wat: jubileum@wartburgenwittenberg.nl

op goede basis samen groeien

www.dewartburg.nl

www.wittenbergschool.nl

Komt u
bij ons
werken?

**Ds. J. Fraanjeschool
De Vesting**

In verband met het plotseling overlijden
van een collega is bij ons in Barneveld
plaats voor een

teamleider bovenbouw

Wij bieden een fulltime baan in
combinatie met lesgevend taken.
Parttime is bespreekbaar met een
minimale WTF van 0,6

Meer informatie of een afspraak voor een bezoek?
Bel met de directeur-bestuurder G. Nieuwenhuis: 06-49628043
of kijk op www.fraanjeschool.nl/vacatures

Hoeveel Cubanen gunt u een Bijbelcursus?

€ 12,50

NL65 RABO 0301 9573 63 o.v.v. Najaarsactie

www.sez.st/najaarsactie

SEZ
Spaanse Evangelische Zending

29.000 Cubanen volgen onze Bijbelcursussen. En er is vraag naar meer. De cursussen gaan o.a. over Bijbelboeken en de Heidelbergse Catechismus. Zonder uw steun kan dit werk niet doorgaan en zeker niet uitgebreid worden.

DE DUITSCERS KENNEN HUN 'EIGEN' HEIDELBERGER NIET MEER.

Helpt u mee om dit boekje terug te geven aan het Duitse volk?

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie.

Voor giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

Conflictbemiddeling d.m.v. Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd 'Psycholoog - Mediator NIP'.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- executele en conflictbemiddeling

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

- ✓ **Ambtskleding**
- ✓ **HERENKLEDING**
- ✓ **Trouwkostuums**

Geerts
herenkleding

Dorpsstraat 229
3925 KC Scherpenzeel
033 277 88 99
www.geertsherenkleding.nl

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van redenen niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ELSKE WAARHEEN?

MET EEN KLAP DOET ELSKE HAAR
DAGBOEK DICHT. ZE WORDT EEN
BEETJE BOOS.

Oma gaf die zaterdagmiddag niet echt antwoord en waarom mag zij het niet weten als papa weer liever ander werk zou willen? Omdat Elske nog helemaal niets weet, fantaseert ze: Papa zoekt vast een baantje bij tante Annie. Misschien gaan we dan wel bij haar wonen. Zou ze dat fijn vinden? Natuurlijk niet! Weet je wat, ze vraagt het straks gewoon aan vader. Opa en oma zijn naar juffrouw Baan, die jarig is, en samen met vader kan ze er best over praten. Ze moet het weten. Nu wordt alles steeds een beetje verknoeid omdat ze denkt dat er wat is. Maar misschien is er niks. Dan hoeft ze niet meer te piekeren en kan ze allemaal fijne dingen in haar dagboek gaan schrijven.

Ze gaat meteen naar beneden en loopt door naar de keuken om koffie te gaan inschenken. Vader wil altijd wel koffie en als ze dan samen gezellig bij elkaar zitten, dan... In de kamer zit vader met de krant.

'Zo pa, hier is de koffie. Lekker hè, dit weer'. Met een lach vouwt vader de krant dicht en zegt: 'Jij vindt elk weer lekker'. 'Nee hoor, triest weer vind ik niks aan. Maar regen en wind vind ik knus. Lekker een schemerlampje aan en ik heb nog een boek. Maar eerst gaan we koffiedrinken'. En praten, denkt ze er achteraan. Maar hoe zal ze beginnen? Zo eenvoudig is dat nu ook weer niet. Ze kan natuurlijk gewoon zeggen: 'Fijn is het hier, hè papa?' Maar als vader dan alleen maar 'ja' zegt, weet ze nog niets. Weer staart ze naar buiten en geniet helemaal niet van de gezellige kamer, de tikkende regen tegen de ruit en de wind, die soms in vlagen om de boerderij giert.

Modder is gevaarlijk!

Als het water van de zee tijdens eb laag is, zie je een prachtig waddegebied.

Met een gids kun je over het droge wad lopen. Maar dat valt niet mee: je voeten zakken diep weg in de modder! Het voelt wel fijn aan je voeten, maar je moet doorlopen, achter de gids aan. Want, vergis je niet: als het vloed wordt, komt het water weer hoog te staan. Zorg dan maar dat je weg bent! De modder lijkt je voeten wel vast te houden, je hebt kracht nodig om ze los te trekken en verder te gaan.

Zo is het ook in ons leven: de modder van de zonde trekt je van de Heere af. Even lijkt het fijn, maar het is geen leven zoals de Heere dat van ons vraagt. En als de vloed komt, als het water hoog komt te staan? Wie zal je redden als je vastgezogen zit in de dingen van de wereld? Je hebt een gids nodig die je de weg terugwijst. Je hebt de Heilige Geest nodig in je hart. Die leert je dat je moet omkeren. Terug naar het droge gebied, terug naar de Heere. Want bij Hem ben je veilig, voor de tijd en voor de eeuwigheid.

Het is nodig dat ook jij gered wordt! Je kunt je in eigen kracht niet losmaken van de zonden, de duivel trekt je van de Heere af. Zie je achter je het modderspoor van jouw voetstappen, jouw zonden? Dank dan de Heere dat Hij zondaren redt! Vraag de Heere elke dag om Zijn hulp en leiding zoals staat in Psalm 17:3:

*Ik zet mijn treden in Uw spoor,
Opdat mijn voet niet uit zou glijden;
Wil mij voor struikelen bevrijden,
En ga mij met Uw heillicht voor.*

Ds. Labee over:

Meer staan op zaken als op orde

In de preken van ds. Smytegelt lees ik de oproep 'om meer te staan op zaken als op orde'. Zeggen wij dat tegenwoordig anders? De Heidelbergse Catechismus geeft wel een orde aan...

Het gekrookte riet

De vraagsteller doelt op een uitdrukking in de 130^e preek van ds. B. Smytegelt - uit de 145 preken - van 'Het gekrookte riet'. Voor degenen die onbekend zijn met deze prediker en dit boek, eerst enige informatie. Ds. Smytegelt (1665-1739) was predikant in Borssele, vervolgens in Goes en tenslotte in Middelburg. Hoewel hij zelf nooit iets voor publicatie gereed heeft gemaakt, is hij toch een veel gelezen auteur geworden. Hoorders hebben zijn preken bijna stenografisch opgeschreven en al tijdens zijn leven werden er preken uitgegeven. Naast zijn catechismusverklaring 'Des christens enige troost in leven en sterven' is 'Het gekrookte riet' erg bekend geworden. Smytegelt hield 145 preken naar aanleiding van twee teksten, te weten Matthéüs 12:20, 21: 'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen, totdat Hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning. En in Zijn Naam zullen de heidenen hopen'. In deze preken komen ongeveer 300(!) kenmerken aan de orde, waaraan men zich kan toetsen of men in de genadestaat is of in de natuurstaat. Het diepste verlangen van Smytegelt lezen we op de *titelpagina* van dit werk: 'Waar in een zwak- en kleingelovig christen opgewekt en bestierd wordt om op de Heere Jezus te hopen; mitsgaders

verscheidene gevallen en zwaarigheden van het gemoed worden opgelost en beantwoord, tot derzulker vertroosting en aanmoediging, om met blijdschap, al strijdende, de weg des geloofs naar de Hemel te bewandelen, en aan de eeuwige gelukzaligheid te zijner tijd deel te krijgen'.

Welnu, in genoemde preek staat inderdaad de uitdrukking: 'staat meer op zaken als op orde'. Wat wil Smytegelt hiermee zeggen? In elk geval wijkt hij niet af van onze Heidelbergse Catechismus als het gaat om de 'drie stukken'. We blijven vasthouden met zondag 1, antwoord 2: 'Ten eerste hoe groot mijn zonden en ellende zijn. Ten andere, hoe ik van al mijn zonden en ellende verlost worde. En ten derde, hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn'. Ds. Smytegelt bedoelt in deze preek de *tien tekenen* (bewijzen) dat iemand in de genadestaat is. Die tien 'hoofdtekenen' komen tijdens de 145 preken in de ruim 1100 pagina's aan de orde. En van die tien zegt hij nadrukkelijk dat we de genoemde zaken moeten kennen en dat de volgorde minder belangrijk is. Wij zeggen dat vandaag de dag (hopelijk) niet anders.

Tien tekenen

Nu zijn er wellicht lezers nieuwsgierig geworden naar die tien bewijzen (en we hopen ook naar de preken). Voor de preken verwijzen we naar de genoemde uitgave die alleen tweedehands nog te verkrijgen is. 'Spant u zich een weinig in', zou de auteur ervan zeggen en vraag om Gods zegen over het lezen ervan.

De bewijzen laten we hier volgen. Het eerste teken, dat iemand moet weten hoe hij uit de natuurstaat in de genadestaat gekomen is. Als tweede 'dat de genade, en op de genade te leven, de gekrookte rietjes zo dierbaar wordt'. Het derde dat allen die in de genadestaat zijn overgegaan, ontdekt zijn aan zichzelf. 'Dat de ware geestelijke overtuigingen een vast kenteken van de genadestaat zijn', noemt hij het vierde. Dan volgt als vijfde de droefheid naar God. Het zesde kenteken is de belijdenis van de zonden. Als het zevende teken, de heilige schaamte voor God en de naaste. Bewijs acht is de haat tegen de zonde. Het negende teken is de geestelijke armoede en als tiende noemt Smytegelt de ware nederigheid. Van deze tien kentekenen mag gezegd worden dat het meer om de zaken gaat dan om de orde.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

